

SÁROSPATAKI

IFJUSÁGI

KÖZLÖNY

Főszerkesztő:

MOLNÁR BÉLA

Felölts szerkesztő:

BALÁZS JÁNOS

Társzerkesztők:

ZSURKY JÓZSEF

SISKA ISTVÁN

b. KONCZ DEZSŐ

Theologus internátus Patakon.

Manapság elismert tény, hogy Hazánk feltámasztásának egyik leghathatósabb tényezője szellemi és erkölcsi fölényünknek, mellyel a bennünket körülvevő népek felett rendelkezünk, megtartása s tovább fejlesztése. Az ország várai most az iskolák tartoznak lenni, melyeket épen ezért erősíteni, fejleszteni első rangú kötelességünk. És pedig első sorban azoknak az iskoláknak a támogatására kell nagy súlyt fektetni, melyek legtöbb biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a fejlesztésükre fordított áldozat meghozza a maga gyümölcsét. Ilyen iskola a sárospataki főiskola.

A mi iskolánktól nem vitathatja el senki azt a szent hivatást, melyet a föld és ég Urától, az egyesek és nemzetek sorsát intéző örök Istentől kapott; mely szerint rendíthetetlen sziklavárként kell állania őrhelyén Istene s nemzete dicsőségére! Ezért van az, hogy megtépzott Hazánk számos fia, akár itt van az iskola közelében, akár pedig távol idegenben, állandóan figyelemmei kíséri iskolánk sorsát s míg egyfelől féltő gonddal őrködik épsége felett, másfelől reménységgel van eltelve jövője iránt, mert tudja, hogy nagy és szent ennek a hivatása s ezért élnie és virágoznia kell. Tehát nemcsak a négy százados dicső történeti múlt, hanem a még dicsőbb jövődövel kecsegtető hivatás és mindenek előtt Hazánk mostani szomorú helyzete jogositja fel iskolánkat arra a reményre, hogy a szent cél elérése érdekében szőtt tervei megvalósításában támogatásban fog részesülni.

Ilyen terv ez időszerint a theologus internátus felállítására.

Mindenki tudja, hogy elmúltak már „azok a jó idők“, amikor a diákgárdákban lakó theologusokból is lehettek jó lelkészek. A mai kor olyan új követelményeket állít fel a református lelkésszel szemben, melyeknek megfelelni csak úgy tud, ha evangéliumi alázatossággal, református paphoz illő komoly megfontolással és kálvini eréllyel és bölcsességgel bátran szembe néz velük. Ugyancsak a mai kor tisztán láttatja velünk, hogy a jövődö kálvinista lelkészek elé még több és súlyosabb követelményt sorakoztat. Ezt azonban nem elég látni, hanem teljes erőnkkel, *közös erővel* fel kell készülni arra a kettős harcra, melyet Hazánk s igaz hitünk érdekében meg kell majd vívni. Erre a harcra felkészülni pedig csak közös internátusi nevelés mellett lehet.

Csakis úgy tölthetjük be a pataki diákokhoz fűzött szép reményeket s csakis úgy tehetünk eleget a velünk szemben felállított követelményeknek, ha bölcs vezetőségünknek sikerül keresztülvinni szép tervét; sikerül felállítani az internátust, amelyben a rokon gondolkozású, az egy pályára, ugyanarra a küzdelemre készülő diákok egyöntetű, szigorú nevelésben: testi lelki gondozásban részesülnek. Három szobás internátusunk már van. Sőt a többi theologusok is — egynehány kivételével — együtt laknak az iskolának *szükségből* nélkülözhető szobáiban. Azonban a korszerű harcra való felkészüléshez korszerűen berendezett internátusra van szükségünk. Ilyet felállítani az iskola saját erejéből természetesen nem tud. De nem is annyira az iskolának, hanem elsősorban az egyházkerületnek, vagy — mondhatnám — magának a ref. egyháznak van szüksége arra, hogy theologusai internátusi nevelésben részesüljenek. Most még él s reméljük, hogy élni fog örökké Patakon az ősi szellem, az Istenért és hazáért minden áldozatra való kézség szelleme. Ez a szellem, melynek gyökerei iskolánk alapítóinak s mindenkori fentartóinak hazafias szelleméből táplálkoztak, ma is hevíti a pataki ifjúságot. A pataki ifjúság teljes erejével dolgozik azon, hogy a hozzá fűzött reményeknek, várakozásoknak megfelelhessen; dolgozik, hogy benne senki sem csalódjék. Azonban, hogy munkálkodásunk eredménye kétségessé ne váljék, kérjük iskolánk mostani fentartóinak a támogatását — s egy internátus, vagy — ha lehetséges — külön étkezdével egybekapcsolt internátus felállítását.

Ha ez megvalósul, semmi kétségünk nem lehet afelől, hogy iskolánk nemcsak méltó lesz régi, nagy híréhez, hanem a maguk teljességében beváltja azokat a reményeket, melyeket hozzá fűznek. Akkor majd megérdemli a mi kis városunk a „magyar Heidelberg“ elnevezést, melyre gyönyörű fekvésén kívül multja, jelene s nagyszerű hivatása egyaránt feljogosítja. Az Isten helyezte ide iskolánkat, az Isten szabta meg céljait s ennél fogva biztosan tudjuk, hogy azok meg is valósulnak.

Balázs.

„Csonka Magyarország — nem ország
Egész Magyarország — mennyország!”

A Magyar Ev. Ker. Diákszövetség téli konferenciája

febr. 3--5 tartott Budapesten. Résztvevői voltak a Szegedre költözött kolozsvári, a debreceni s budapesti egyetemek különböző fakultásairól, a debreceni gazdasági akadémiáról, a soproni s a Budapesten lévő eperjesi és pozsonyi evangélikus, valamint a pápai, budapesti és sárospataki ref. theológiákról (9 en) a helybeli gimnáziumból (2 nyolcadikos) és tanítóképezdeből (1). A fiú diákok száma, nem sokkal haladta meg a leányokét.

Ez a konferencia egyuttal házi ünnepélye is volt a Mekdsz.-nek. És pedig házzszentelő ünnepélye. Ez volt az első konferencia, amelyet a saját hajlékában rendezett a Szövetség. Az a 2 emeletes Otthon, mely a „Diákok háza“ címet viseli, a régi Edison-szálloda (VII. Hársfa-u. 59/b.) s mind a keleti, mind a nyugati pályaudvarról könnyen megközelíthető. *Vidéki diákember, ha senkije sincs Pesten, egész bátran fordulhat oda utbaigazításért.* Az Otthoniak minden kis porcikáját igyekeznek kihasználni. A pincében egyetemi hallgatók asztaloskodnak egy jól berendezett műhelyben, a földszinten vannak a hivatalok, gyűlésterem, olvasószoba stb., míg a 2 emeleten diák internátus van. A konviktus csak pénz és idő kérdése. De hogy jutott a Szövetség egy ilyen épülethez? A magyar diákok sorsát szivükön viselő amerikai diákoktól ered az a hét millió, amellyel a Szövetség az otthon birtokába jutott. Aki tudja, hogy egy mozgalom életében milyen nagy jelentősége van a saját háznak, az elismeri, hogy a konferencia méltán kérhette fel Mr. Legate-t, az amerikai diákok képviselőjét arra, hogy a Szövetség hálás köszönetét tolmácsolja képviseltjeinek.

Maga a konferencia most is magas színvonalú volt. Életátalakító hatást gyakorolt a jelenlévők közül nem egyre. De hogy nyerhet életformáló hatásokat a *mai* diák ott, ahol énekelnek, imádkoznak és Bibliát olvasnak? Hisz a mai diákság jó része a vénasszonyok kizárólagos gyönyörűségének gondolja az egész vallást!? És mégis sok diákélet lett mássá ezen a konferencián is. Ennek az a nyitja, hogy az egész konferencia nagyszerűen szemléltette *a vallás és erkölcs egységét.* S ahol ez sikerül, ott istenfélő lesz a diák. Mert vajjon melyik ne akarna nagy, nemes, tiszta, igazságos, egyszóval erkölcsi *jellem,* de itt sem közönséges, ha-

nem *hős* lenni? Nem diák lélek az, amelyet ez a vágy nem fűt. Még ha mindjárt Rinaldo Rinaldini, Niek-Carter, Fantomas, vagy Rózsa Sándor is az eszményképe, de az igazi diák *nagy* akar lenni.

Nos, ez az erkölcs utáni vágyakozás egészen Istenig hatolt fel a konferencián. A jellem utáni vágyakozás egybe forrott az Isten utáni vágyakozással, miáltal az „Isten“ szó tartalmát, erőt, fenséget és szépséget nyert a résztvevők előtt s gyönyörűség volt nekik e név megszentelésében megszenteltetésüket érezni.

Innen az a természetesség, az a nyíltság, amellyel együtt imádkoztak. Ez az oka, hogy lebilincselő téma volt számunkra a gyűlés 3 előadásra beosztott főtárgya: az imádság. Innen lett nyilvánvalóvá, hogy a modern diák nem a múlt század túlhaladott materialista világnézetén rágódó diák, hanem *a jövő diákja az imádkozó diák*. Azoknak a diákoknak a bizonyítványában, indexében, akik ilyen konferenciákra nem restek és nem fősvények, ritkán van jelesnél és jónál rosszabb és gyakran közülök kerülnek ki az egyetemi segédtanárok, majdan tanárok, mintegy bizonyosságául annak, hogy igazi hit és igazi tudás szépen összeférnek, sőt együtt emelik az életet.

A délutáni előadások négy órákor kezdődtek, hatig tartottak s megbeszélésekkel voltak egybe kötve. Itt az volt a főcél, hogy a ker. világnézet egy-egy sugara vetíttessék rá feleletül a társadalom néhány égető kérdésére. (I. Krisztus és a nemzetek, II. Krisztus és a társadalmi osztályok, III. Krisztus és az egyházak.)

Az esték sem maradtak kiaknázatlanul. Már 2-ikán, esütörtökön este 7 órákor egy nagy tea-estélyt rendeztek a Skót-Misszió disztermében (Vörösmarty-u. 49.) Mi patakiak ezen nem vehettünk részt, mert csak fél 9-kor helyezkedtünk el szállásunkon. Sajnáltuk is. Péntek este csoportgyűléseknek kellett volna lenni abban az értelemben, hogy nem és szak szerint gyűlnek össze a résztvevők közös ügyek megbeszélésére. A teológusok egész természetesen tekintették magukat *a harmadik nemnek* s egész jó lélekkel tanácskoztak arról, hogy miképen építsék ki az egymással való rendszeres érintkezést s mit sem sejtettek abból, hogy a másik két nem „civilek“ pártja címen fuzionált és arról tanácskozik, hogy legjobb erőiket a papság oldalán egyházuk keretei közt érvényesítik. Szombat este fél 8-kor

a régi képviselőházban volt nagy diákgyűlés, hol Mr. Legato volt a szónok. Megtelt ház hallgatta figyelmesen. Előttünk, vidékiek előtt, a városi egyetemi polgárság nagyobb szabású és szélesebb látókörű életének a vonásai derengtek fel. Vasárnap este volt a legkedvesebb. Ekkor volt a búcsú teaestély a Szövetség házában. A pataki résztvevők törzs-hada szomorúan hagyta ott még jóval a vége előtt az elutazás miatt. De talán jobb is így távozni onnan, ahol nagyon jól érezzük magunkat. Az ilyen fájdalom csak ágyat vet a kedves emlékeknek, hogy legfeljebb csak szenderegjenek, de meg semmiképen ne haljanak. Reméljük, hogy a Mekdsz. egy újabb konferenciája riadó lesz ezeknek az emlékeknek.

Ezzel a reménységgel maradt ott még hétfőre is egy szűkebb kör, az u. n. haditanács. Ez határozta el, hogy a legközelebbi munkás konferencia Debrecenben lesz ápr. 1—2, hogy a nyári konferenciát az idén is Tahiban tartják és pedig külön külön fiú s leány középiskolásoknak, fiú és leány képezdészeknek, fiú és leány főiskolai hallgatóknak s szeptember végén kezdik a két hetes biblia-tanfolyamot. Ezek a határozatok egy jelentésűek azzal, hogy a mozgalom az egész magyar diákságra kiterjeszkedik. A leghamarabb cselekvésre váltandó határozat azonban *a február 26-iki imánap megtörtéte*. A ker. diákok világszövetségének (Worlds Student Christian Federation) keretein belül ezen a napon szövődnek az egység és testvériség legerősebb szálai. A föld összes keresztyén templomaiban pedig az emberiség jövőd vezetőiért: a diákokért imádkoznak. Illő is, hogy mindenkinek legyen egy fohásza a „jövő reménységei“-ért.

Vincze Károly.

Álom.

*Álmalmban mindig a magasban jártam;
Bús vihar tanított dalolni engem,
Lelkemet villámok csókolgatták bátran,
Zúgó mennydörgés volt, minden énekem;*

*S a végtelen űr ha vissza-visszazengte
Zengő orgonáján büszke dalomat,
Gyermekhitem szárnyán szálltam messze-messze;
Vágyakat nekem a csillagok adtak.*

*Álmod most csendes volt, szeléd mint a hajnal
Harmaton csillogó első sugára.
Álmodban megjelent előttem egy angyal,
S szöghuja rádomlott sötét orcámra ;*

*Hófehér homlokán ártatlan pír égett,
Égi tűz font reá fénylő koronát,
Mosolygó kék szeme, mint titkos ígéret
Magában rejté a boldogság honát.*

*Mig ott állt felettem ragyogón, boldogan,
Lehajolt rám az örökkévalóság,
S szent ihletődéssel ajkára álmodtam
Szerető lelkemnek első zálogát.*

*Zsiros József
II. é. th.*

A 300 éves kórus.

(Folytatás.)

Az Énekkar 1782-ben kiadott szervezetének első része, a „Norma societatis harmonicae“ szól még az Énekkar jövedelmeiről és kiosztásáról, továbbá iskolai díjazásáról és kiváltságairól. Jövedelem kétféle volt.: rendes és esetleges. Az előbbihez tartoztak a szimbolák, vagy tagsági díjak, az utóbbihoz a gyász- és örömmünnepélyeken kapott tiszteletdíjak. E jövedelmek a kartagok hivatali állása és szolgálata arányában osztattak ki. Vidéki szereplésre vagy szekeren, vagy gyalog mentek. Ez utért minden kartag minden mértföld után, ha gyalog mentek 10, ha szekeren, 20 dénárt kapott. Ha kellemetlen volt az utazás, az előbbi díj megkétszereztelett. Az utazás kényelmes, vagy kényelmetlen voltának megállapítása a procentorium hatáskörébe tartozott.

Az iskolai díjazást és kiváltságot illetőleg: az elnök rendes fizetést kapott az iskola pénztárából, a procantorok election öttel feljebb választottak, a kartagok pedig az iskolai terhektől mentesek voltak (ügyeleti szolgálat, brugó-osztás stb.) Ünnepek alkalmával a szereplő kartagok 1, az elnök 2 icce bort kapott, évzáró alatt pedig naponta minden kartag egy fél font must és 1 icce középminőségű, az elnök 2 icce jó bort kapott.

A „Norma societatis harmonicae“ tárgyalja az elnök és kartagok kötelességeit. Az elnök gondoskodott a halotti éne-

kek szövegéről és dallamáról, örködött a Kar erkölcsi és anyagi élete felett, joga volt valamely ünnepélyen való szereplésre engedélyt adni (elnöki engedély nélkül ma sem szerepelhetnek a kartagok sem helyben, sem vidéken), az ének-kart tanórákra a Merkur által összehívatta s a tanórákon a rendre felügyelt. Kötelessége volt (az ma is) az Énekkar naplóját, évkönyvét vezetni. Kartagokkal szemben elsőfoku fegyelmi hatásköre megintés, másodfoku a birságolás, súlyosabb esetben a procentorium, végső forum az „ampissima sedes“ döntése. (mai köziskolai szék.)

A jó kartag kötelességeit e szavakban röviden összefoglalhatjuk: a kötelességek komoly és pontos teljesítése, az egyesületi törvények szerinti magaviselet s a felsőségtől való függés érzete. Hogy e követelményeknek a régiek lelkiismeretesen megfeleleltek, bizonyítja az a körülmény, hogy a Kar annaleseiben — kisebb fegyelmi esetektől eltekintve — azok megsértésével nem találkozunk.

Az énekkar 1781-iki szervezete, a „Formae et Norma“ változatlanul érvényben maradt 1813-ig, mikor a köziskolai szék utján Nagy József elnöksége alatt új törvényeket nyertek „Leges chori Harmonici“ címen; megerősítette többek között a híres Kövy Sándor jogtanár is.

E törvény 22 pontból áll s nem egyéb, mint az 1782-iki törvény kivonata egyszerűsítve, javítva, a korszellem fejlődése szerint alakítva. Szerkesztője talán Kolozsváry János akkori contrascriba volt.

Uralma 1838 ig tartott, midőn változtatásukat szükségessé tette az a reform, mely az énekügyben Apáthy János ének- és zenetanárrá választásával kezdődött főiskolánkban. Megjegyezhetjük Apáthyról, hogy ő tanított először Patakon orgonázni s az ő általa képzett ifjak voltak az első orgonisták, kik révén az orgonák ezidőtől (1830.) terjedtek el a magyar kálvinista egyházakban.

1835-ben kiadott superintendentiai határozatok 18. §-a alapján állították össze 1838-ban a törvények s az 1838. január 21 és több következő napján Patakon tartott számvevőszéki gyűlés 90. jkvi pontja által helybenhagyattak és megerősítés végett az egyházkerülethez felterjesztettek. (Tehát nem úgy, mint Orbán írja, hogy Majoros András számvevőszéki jegyző adta ki.)

A törvénykönyv magában foglalja a) Az éneklőkar szerkezetét, b) A kántorok közönséges törvényeit és a c) kar-

tagok megjutalmaztatását. Fentállott 1857-ig azon csekély változtatással, melyet 1840-ben, majd 1854-ben egy pontnak a betoldása okozott, t. i. hogy a „hanyag főénekesek (protokántorok) elsőizben komolyan megfenyítettnek a kari gyűlésen, ismételt esetben pedig az elnök által egyszerűen degradáltak.“ Az utóbbi változtatás Apáthy utódja, Kriesch Ferenc alatt tétetett, kinek tanári működése vége felé, 1857. márc. 15-iki kelettel az egész 1813-iki törvény módosításon ment keresztül a következő címmel: „A sárospataki éneklőkar korszerűsített törvényei“. (Felosztása: a) Az éneklőkar szerkezete, b) Közönséges törvényei az éneklőkarnak, c) A kartagok megjutalmazása.) A változtatás a lényegyet nem érinti, pusztán stílárfs javításokat eszközöl.

E törvények uralma alatt vette át a kórus vezetését 1860 szept. 17. Ivánka Sámuel, a mindenki által elismert nagytehetségű zenetanár. 1862 szept. 22-én ismét revízió alá vétettek, de e revízió csak egy más könyvbe való átírásból állott, csupán a tagsági díjakra vonatkozó pont módosult, ellenben 1864. jan. 26 után, midőn a közisk. szék Ivánka S.-t. és Draskóczy Gyula karelnököt megbizta egy módosítvány beterjesztésére, e módosítvány 1864 febr. 20-án megerősített s ezt a kórust egy 36 tagu és egy előkészítő karra osztotta. Ez a felosztás nem bizoyúlt célszerűnek, mert az ha üdvös volt is valamenyiben a 36 tagú kar tagjaira, az előkészítő kar tagjait a kiváltságokban és a szerepléseken való mellőzés miatt egészen elkedvellettette, ezért az elnökség visszatért a régi alapra. Ivánka Sámuel 1860—75-ig működött, mely kort az elnöválasztási jog körüli surlódások jellemezték, mely surlódások következtében a fegyelem meglazult s oly események történtek, melyek nem váltak becsületére sem az énekkarnak, sem az iskolának. E viszálykodásoknak csak az 1867 dec. 12-iki széki ülés vetett véget, mely megadta az iskola szabad szakelnök választás jogát. Így lett elnök abauji Tóth Károly, kí a közszeretet által a rendet és törvénytiszteletet helyreállítottai. A szabad elnökválasztás joga a törvények megváltoztatását is maga után vonta, mely változtatott törvény hosszas vajudás után 1875 szept. 15-én a közisk. szék által megerősített s napjainkig fennáll.

A „Főiskolai Énekkar“ o. törvény 1. pontja szerint a főiskolai ifjuság kebelében alakult önképző egyesület, melynek célja az ének- és dalművészetben való előhaladás. E cél elérhetése végett a főiskolai ének- és zenetanártól elméleti

és gyakorlati órákat vesz. Tagjai önkéntes jelentkezés alapján az akad. hallgatók és a VII—VIII. gimnáziumi tanulók közül választatnak, kik azonban iskolai életük egész tartama alatt a kar tagjai maradnak. Az elnök vagy a bizottság által indokolt esetben adott felmentésben, vagy fegyelmi uton való kizáráshoz a köziskolai szék jóváhagyása szükséges. Ugyancsak a köziskolai szék, illetve annak képviselője, a közigazgató gyakorolja a főfelügyeletet. Az egész Kar áll: az elnökből, fő és alprecentorból, protokantorokból és közkartagokból. Az ezeket kötelező törvényekre, jogait és kötelességeiket előíró szabályokra nem térek ki csupán csak megjegyzem, hogy e törvények az ezelőtti törvényektől lényegesen különböznek. Ezek szerint az „Énekkar“ egy olyan önálló, autonom testületté lett, mely belügyeit választott tisztviselői által, minden felsőbb befolyástól függetlenül intézi s a közisk. szék csakis a főfelügyeletet tartotta fenn a maga részére és súlyosabb fegyelmi esetekben a legfelsőbb foku ítélkezést. A régi törvényekhez viszonyítva nagy haladást mutat ez a törvény a dalművészet tökéletesítése és a fegyelem gyakorlása tekintetében. Azonban, hogy a mai viszonyok szerint nem minden tekintetben kifogástalan s hogy — ma már — elavult intézkedéseket is tartalmaz, világosan mutatja az a tény, hogy az utóbbi évtizedek jegyzőkönyveiben nem ritkán találkozunk olyan pontokkal, melyekben a Kar a törvény szövege mellé szigorubb házi szabályokat is alkotott a rend kellő fentartása végett. Az idő vas fogja mindent megemészt s így törvényünk sem lehet absolute kivétel; rést ütött már ezen is az a legkitartóbb vitéz. Pedig „törvény“ és „rend“ a fentartó oszlopa mindennek s ha az előbbi nem felel meg teljes mértékben a követelményeknek, az utóbbi fogja megérezni. Célszerű lenne hát, ha e bizony már elég öreg törvényt revízió alá vennők és a 19-szd.-beli vér helyett 20. századbelit öntenénk egészséges, de öreg ereibe, mert a Kórus ma is élő valóság, ma is ugyanazon célt szolgálja kívülről is — de kívánatos lenne, hogy modernebb legyen a házi ruhája.

(Vége.)

Urbán József.

**Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.**

Megjöttem . . .

Megjöttem, . . . de tudja Isten . . .
Nem találok helyem,
S valami különös érzés
Dobogtatja szívem.

Muló vágy, elröpülő álmom —
Vagy talán szerelem ? !
Űz, hajt, kerget, . . . , de micsoda . . .
Nem tudom, nem értem.

Akáclocmóos kis faluról
Álmodozom folyton.
Kis faluban, barna lányé
Minden gondolatom.

Szeretem a dalt, a nótát,
Mire megtanított.
S már temetek fájó szívvel,
Egy édes, bús álmod.

Zsurky József.

Igaz szó.

Még nem régen történt. Nyár volt. Midőn bánatosan állottam meg, ott a lomha „Vérke“ partjain elterülő városom egyik utcáján. Fájt valami. Fájt kitagadott voltunk, elhagyatott árva sorsunk s ez az érzés soha fájóbban, maradosóbban nem markolt szívembe, mint épen akkor. Idegen faj gyűlölt serege járt körültem. Kacagtak, mulattak, — mert hisz van nekik miért — s a könnyen szerzett préda jól eső birtoklásának kaján vigyorgása ült ajkukon. Ugy éreztem akkor magam, mintha drága hazámnak rég várt torát ülnék elleneink s hogy kegyetlenebb legyen szenvedésem, vad kéjelgésünket is látnom kellett.

Még sokáig áltam volna ott. Nézve a kéklő távolban elterülő hegyeket, melyek nem is oly rég magyar dicsőséget hirdettek, melyeknek pázsitos zöldjét, gyakran magyar bakák vére festette pirosra. Hol még a minap is magyar dal zengett s ma csak egy néha-néha titokban felhangzó furulyaszó beszél mindezekről. De im, talán a véletlen hozta így, különös s mégis nagyon jóleső hang ütötte meg a fületem. Egy kis csoport ment el mellettem. Magyarul szóltak. Min-

den szavukban bizonyos foku elégedetlenség jutott kifejezésre. Bántotta őket is valami. Előbb azt gondoltam, hogy kicsinyes érdekek, hogy talán az fáj nekik, hogy ma már nem ők a legnépszerűbb kereskedők, iparosok, tisztviselők, vagy hát nem tudom kik a városban; mert idegenek jöttek, akik jobban tudnak hizelegni, hazudozni, mint ők. De kellemesen csalódtam. Beszéltek sok mindenről, Beszéltek pusztulásunk okairól, az újjá ébredésről, melyet oly határozott bizonyossággal várnak. Társalgásuknak ez az oldala volt az épen, mellyel figyelmemet magukra vonták. Elszállt busongó hangulatom s halkan követve őket, ellesni igyekeztem szavaikat.

Az öreg Tomori Dezső bácsi beszélt. Ő is köztük volt, amint aztán megismertem, valamikor egyik legérdemesebb tisztviselője a városnak. „Hagyd el csak Palikám ezt a nagyhangu beszédet“ — veti oda szomszédjának a Szabóé Páljának, aki igen tudott beszélni s a környezetét néha alaposan megkinozta rögeszméivel — s ne légy te is azon az állásponton, mint ma talán mindenki, ott tul abban a szegény, szerencsétlen hazánkban! A nagyhangu beszédek ideje lejárt s igazán szükséges lenne már tettekkel mutatnunk meg, hogy élni akar a magyar. Mert amig csak beszélünk s beszédünk üres szó marad anélkül, hogy az első kísérletet is megtegyünk terveink megvalósításához, egy lépéssel sem visszük előbbre ügyünket. És hogy ez így van, e nem csak általam vallott és felállított tételt, saját életemből vett példákkal is tudom bizonyítani. Kezdehetném diákéveimmel, de hogy nagyon unalmas ne legyek, csak azt mondom el, aminek ha jól emlékszem élő tanuja voltál s vagy te is.“

„Tizenöt vagy tizenhat esztendővel ezelőtt polgármestere lettem a városnak. Mennyire szolgáltam rá erre a kiűntetésre nem tudom. Talán jobban tudtam veszekedni, mint más, vagy mert „zsákban macskát“ nem tudok árulni, szemébe mondtam meg kinek-kinek, amit akartam s ez a nyíltság tetszett a polgártársaknak? Elég az, hogy így történt. Fényes programot dolgoztam ki. Célul tűztem magam elé a városnak úgy anyagi, mint szellemi és erkölcsi téren való előre vitelét. De a program csak program maradt. Két év mulva keserűen kellett tapasztalnom, hogy valamikor értem élni, halni kész hiveim, mind kevesebb számmal állnak mögöttem. A város anyagi, szellemi és er-

kölcsi állapota nem hogy előre ment volna, sőt minden téren hatalmas visszaesés, süllyedés következett be. Titkos és nyílt ellenségeim összefogtak ellenem s mint nem veszelés ellenfélét összeakartak törni. Pedig beszéltem, szinte megcáfolhatatlanul bizonygattam, hogy egyedül ezen az úton juthatunk előbbre, amit én kijelölök. Gondolkozóba ejtett a dolog. Kezdem kétségbe esni s magános óráimban bizony sokat keseregtem azon, hogy az igazak ügye mindenütt hajó törést szenved s a gazság ül diadalt a földön. De később be kellett látnom, hogy a legnagyobb hiba bennem rejlik. Dolgozni kezdtem. Elálltam a hagyományos szokásoktól, magam vettem kezembe az ügyek vezetését s fáradtságom gyümölcse nem maradt el. A városnak ugy külső, mint belső képe rövid idő alatt megváltozott. Nem láttunk az utcán kolduló embereket, az irni-olvasni nem tudók száma időről-időre fogyott s ami még jobb érzéssel töltött el, a városon kívül is észrevettek bennünket, méltányolták munkánkat, elismeréssel beszéltek rólunk.

Ezek hallatára a Szabóék Palija, akiről városszerte tudták, hogy csak a maga lábán akar járni s másnak a tanácsát legyen az bármennyire bölcs és szerető szívből eredő is, kételkedően, lekicsinylő mosollyal utasítja vissza, most megtörtén kérdi: „Tehát Dezső bátyám úgy gondolja hogy így kellene nekünk is tennünk szegény magyaroknak, akár itt idegenek között küzködve, akár ott túl a Tisza-Duna közén élve-e?”

E kérdésével újra az öreg Tomori hácsi szájába adta a szót. „Igen öcsém, cselekednünk kell s nem szavalnunk. Ez a két év, mely azóta — és itt elkomorodott arca — eltelt, nagyon elegendő volt arra, hogy kisírjuk, kipanaszkodjuk magunkat. Elég volt igazságunk, ártatlanul való szenvedésünk bizonygatása, elég a segítségért való kétségbeesett kiáltás, mert ha eddig nem látták be és nem igyekeztek gyógyító balzsamot adni égő sebünkre, attól félek, ezután se fogják tenni azt. Elég volt a régi dicsőségünkre, ezeréves multunkra való hivatkozás. Hanem most a saját életrevalóságunkat kell bebizonyítani. Azon az alapon én is püspöki, nádorispáni széket követelhetnék magamnak, mert talán voltak őseim között ilyenek is s ma senki vagyok, állásából elmozdított tisztviselő, zsellér az apai házban, kinek még a napi kenyér is nehezen kerül fel asztalára.”

Itt abba hagyta. Talán visszarepült megtépdesett lelke

a szebb, boldogabb múltba, ahol oly igen jól érezte magát s félt ebbe a sivár jelenbe való visszaszállástól. Vagy mert előrörö könnyei nem engedték szólani. Hallgatagon mentek egymás mellett s utánuk mentem én. A lecke, amit Palinak adott, használt. Dehogy hatás nélkül rám nézve sem maradt az kétségtelen. S ha azóta erről a tárgyról üres szócsatákat hallok, megjelenik előttem egy az élet terhei alatt meggörnyedt öreg bácsinak tiszteletet parancsoló barátságos arca, fülemben csengnek meggyőző erejű szavai s szeretném oda kiáltani fülükbe, hogy amíg ilyen „szellérek“ lesznek az apai házban, az legyen minden magyar számára a legszentebb s legujabb parancs: „Dolgozzunk is s ne csak beszéljünk“.

—y. —f.

EGYLETI ÉLET.

Az „Erdélyi Önképzőkör“ szép munkásságot fejtett ki január hó második és febr. első felében. Két közgyűlést tartott. A gyűléseken ismét szóba került a „Petőfi ünnepély“ rendezése, melynek megvalósulása kedvező körülményekre vár.

Szereplésükkel kitűntek az eddigi gyűléseken. Keresztury László Kussbach Lajos, Koncz Dezső VIII. o. és Kovács Ernő VII. o. tanulók.

A „Hitianhallgatók Egylete“ a kollokviumi időszak közbejöttével, csak febr. 1-én kezdhetette meg működését. Eddig egy bizottsági és egy közgyűlést tartott. A bizottság határozati javaslatba vette a képezdészekkel való kapcsolat erősebbé tételét, biblia körök alakítását, pályatételek kitűzését. A 11-én tartott közgyűlés nagyobb

részét a különböző diákgyűlésekről való beszámolás töltötte ki. A „Bethlen Gábor Kör“ jubileumi gyűléséről Balázs János III. é. hh.; a Meksz téli konferenciájáról pedig Ruzska Bertalan I. é. hh. számolt be. Megemléltendő még Fodor Géza II. é. hh. dicséretben részesített szavalata és a Szilva István IV. é. hh. által előterjesztett határozati javaslatoknak a közgyűlés által való elfogadása.

Az „I. Rákóczy György Egyesület“ a szorgalmi időszak megkezdődte óta két közgyűlést tartott. Örömmel tölt el bennünket, hogy az egyesület tagjai megértvén hivatásukat, komolyan fogták a munkához.

Dicséretet nyertek az eddigi gyűléseken: Zombory Manyika, Gönczy Miklós VIII. o., Berey Barna VII. o., Báthory Lajos VI., Bartha László VI. o. és Harsányi István IV. o. tanulók.

HIREK.

Kérelem. Lapunk majdnem minden számában közzétett kérelmünket újból megismételjük. *Tisztelettel kérjük hátrálékos előfizetőinket, hogy azt a csekély előfizetési díjat szíveskedjenek beküldeni.* E sürgétést ne vegye rossz néven senki sem, mert kényszerűségből tesszük.

Ugyanis az áraknak minden téren való emelkedése miatt nyomdai költségeink 25%-kal megszaporodtak. Ez az oka annak is, hogy januári számunk végleg elkésett s pótlására mostani kettős számunkban alig tudunk egy pár lapot adni. — Ugyanitt értesítjük a pataki előfizetőink közül a hátrálékban levőket, hogy — mint máskor, most is egy ívet fogunk köröztetni, mellyel őket a felesleges fáradságtól meg akarjuk kímélni. *Szerk.*

Záborszky János az „Erő” cserkészek vezére és az „Erő” című ifjusági lap szerkesztője megígérte, hogy egy színésziársasággá is átvedleni tudó kis cserkészcsapattal meglátogatja a tavasz folyamán a mi cserkészeinket.

Amerikai vendégünk lesz febr. 24-én és 25-én Laky Zsigmond new-brunswicki lelkész személyében, aki Forgács Gyula péceli lelkész s a „Reformáció” szerkesztője kíséretében látogatja meg főiskolánkat.

Toborzás. Valahányszor elhangzik az ifjusághoz e szózat: „hív a haza!”, a pataki diákok mindig az elsők közt jelentkeznek. Így volt ez a rég mult időkben, így

volt a háború alatt és így van most is. A háború alatt sokan voltak a pataki diákok között, akik nem várták be a sorozást, hanem önként jelentkeztek katonáknak. S most alig hogy kifüggesztetett a toborzó lap a hirdető táblára, csoportosan siettek a városházára jelentkezni. „Pataki diák” és „a haza rendithetetlen fia” azonos jelentésű kifejezések.

Március 2—3-án lesznek Patakon Satorius Ernő a Ker. Ifjusági Egyesületek Világszövetségének főtitkára és Megyeresy Béla Magyar Ker. Ifj. Egyesületek titkára.

Vidéki kirándulásaink közül a mezőcsáti és igrici 12-ről 26-ára halasztatott el a hóvihár miatt, 19-én Megyaszó lesz (a vendéglátó).

A theologusok „Soli Deo Gloria” szövetsége Sárospatakot bizta meg a második nyári konferencia rendezésével. Mi a Hernád völgyére vetettük szemünket. Abauji kollégáink olyan nagyra vannak meggyéjükkel, hogy ideje már kipróbálni, vajjon méltán-e?!

Március 15. Mindenki figyelje meg, hogy mi lesz a következő számunk hírei között ez alatt a cím alatt! Ott lesz leírva az ifjuság által március 15-én délután rendezendő hazafias ünnepélynek teljes műsora. — *Március 15-én nagy ünnepély lesz, melyre lapunk minden olvasója, sőt még más is hivatalos.* Ugyanakkor este 8 órai kezdettel nagy mulatságot rendez az ifjuság (a Közölny alap javára). Azért jelezzük ezt egy hónappal

előbb, hogy mindenki elkészülhessen rá. A lányokat kérjük, hogy *lehetőleg magyar ruhában jelenjenek meg!*

A farkasok is tüntetnek Magyarország egysége mellett — a hegyekről az alföldre huznak ők is.

Rejtvény. (kicsinyeknek) Folyosó-részlet, melynek egyik oldala egybeesik a tanári szoba egyik falával. Erre tapad egy tucat diákról. Mi van odabenn? (Cl catio).

Előfizetőseiket beküldték: farkasfalvi Farkas Géza (Rásony), Harsányi Sándor (Amerika) 200—200 K-t, Dr. Zimmermann Lajos (Abatújszántó), Dr. Tamáska Lőrinc (Szikszó), Kérészy Barna (T.-Nána), Sütő Kálmán (Megyaszó), Bajusz Imre (Megyaszó), Matusz János (Putnok), Fodor György (Perkupa) 100—100 K t, Komáromi János (Budapest), Bogdányi József (S.-Keresztúr), Szabó Sándor V.-Namény), Halász Ferenc (N.-Cigánd), Zitás István (Debrecen), Kiss Ernő (S.-Hídvég), Szilvássy Jenő (Hernádbttd), Fűrjész Tamás (T.-Karád), Rácz Endre

(Ond), Hézser Emil (Tálya), Ref. Ifj. Egylet (Erdőhorváti), Sárközy Lajos (Korlát), Korocz József (Ber-cel), Tomory Pál (Paszab), Fren-czel Bertalan (Szászfá.), Kiss Zsigmond (Abony), Sőreghy János (N.-cigánd), Komjáthy Aladár (Ózd), Bodnár János (Kovácsvágás), Id-rányi Irénke (Hernádszentandrás), ifj. Szendrey László (Átány) 50—50 K-t, Farkas Elek (Gönc) 40 K-t, Benke Kálmán (H.-Böszörmény), Biró Ilonka (Vác 25—25 K t. Sárospatakról: Dr. Meczner Béla 200 K t, Padrah Sándor 80 K-t, Bódy Dénes, özv. Maller Sándorné, Szinnyey Boriska, Horkay Terike, Bukoveczky István, Kása Vince, Gajevszky Dezső, Dr. Benyovszky László, Gacsályi István, Móré Géza, Dr. Kun Zoltán, Dr. Jakób Károly, Dr. Gulyás József, Szilágyi Benő, Horváthy Gyula, özv. Tártsy Sándorné, Trócsányi Mariska, özv. Korláth Árpádné, özv. Both Józsefné, Priscsák Adélka Csicserei József, Nagy Boriska, Dr. Baltá István, Benkő Béla, 50—50 K-t, Deli Endre, Bogay Zsigmond 25—25 K-t. Felülfizetett: Halász Dénes 50 K-t. Köszönettel nyugtázza a Szerkesztőség.

Felelős szerkesztői üzenetek.

B. I. Diszes külsejű imája, ha titokban mondogatná, talán több meghallgatásra találna. Ezért nem publikáljuk.

Bőszavu kritikus. Szivlelje meg az „Igaz szó” című cikkünket!

Következő számunk márc. 10-én jelenik meg. A kéziratokat márc. 5-ig kérjük beküldeni.

Mécike: Könyveinket hozza be!

TARTALOM: Balázs J.: Theologus internátus Patakon. — Vincze Károly: A Magyar Ev. Ker. Diákszövetség téli konferenciája. — Zsiros J.: Álom. — —y—f.: Megjöttem. — Urbán József: A 300 éves kórus. — —y—f.: Igaz szó. — Egyleti élet. — Hírek. — Felelős szerk. üzenetei.

A kiadóhivatal főnöke: KÁDÁR JÓZSEF.